
UVODNA RIJEČ

Ovogodišnji Teološko-pastoralni tjedan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu stoji pod znakom dvaju jubileja: našega domaćega – maloga, i sveopćega – velikoga.

1. Danas otvaramo svoj XXV. teološko-pastoralni tjedan. Zahvaljujemo Bogu, „Ocu svjetlosti“ od kojega je „svaki dobar dar“ (Jak 1,17). Zahvaljujemo mu što nas je podržao, evo, već dvadeset pet godina. Njegovim smo darom i ljudskim marom – dakako, pōtpomognuti svima vama – mogli sačuvati i unaprijediti u neprekinutom nizu dvadeset pet godina sretnu inicijativu iz god. 1959. Zamisao se rodila u vrlo usku krugu dvojice-trojice ovdje nazočnih svećenika i redovnika zagrebačke nadbiskupije, u jednom kutu našega Fakulteta. Tu je zamisao posvojio i svojim autoritetom preporučio Fakultetskom vijeću blagopokojni nadbiskup, poslije kardinal i prvi pokoncilski pročelnik Svete kongregacije za nauk vjere, dr. Franjo Šeper. U svojem pismu od 5. studenoga 1959. on priopćuje Fakultetu da bi bilo „od prijekne potrebe“ da se „svake godine održi neka vrst tečaja za svećenike kroz jednu sedmicu s nekoliko predavanja dnevno i s diskusijom“.

Prvi takav „tečaj“ održan je od 21. do 24. veljače 1961. Već u prvim godinama broj sudionika ubrzo se popeo do svojega standarda: od 750 do 1000. Svemu tomu uvelike je doprinijelo ozračje priprava i održavanja II. vatikanskog koncila kojemu krajem ove godine slavimo 20. obljetnicu sretnog završetka. Naš „tečaj“, poslije „tjedan“, bijaše u ono vrijeme uistinu sretna i navještajna inicijativa. Ona se ubrzo sticajem prilika dobrano institucionalizirala, ne gubeći ipak sve do danas zanosa prvih godina. Iz te su se inicijative porodili i drugi slični tečajevi, tjedni, škole – i u Hrvatskoj i u Sloveniji, po biskupijama i među biskupijama kao i u redovnikâ i redovnicâ. Drago nam je da je taj naš pothvat Božjim darom bio tako plodovit. Uza sve to ovaj je Teološko-pastoralni tjedan postao i ostao sve do danas najveći skup katoličkog svećenstva u Jugoslaviji, napose u Hrvatskoj.

Uz inicijatora nadbiskupa-kardinala Šepera želim istaknuti i našega sadašnjega pastira i velikog kancelara našega Fakulteta Njegovu Uzoritost nadbiskupa-kardinala dr. Franju Kuharića. Od početka svojega biskupovanja god. 1964. on je najrevniji i najvjerniji naš sudionik i pokrovitelj. Od 1966. nije bilo Tjedna na kojemu on skupljenim svećenicima nije upravio svoju proučenu pastirsku riječ. Gospodine kardinala, od srca Vam hvala!

Uz ovu dvojicu naših velikih kancelara i pokrovitelja sa zahvalnošću spominjem sve žive i pokojne naše nadbiskupe i biskupe i sve više redovničke poglavare koji su

trajno podržavali i podržavaju ovaj Tjedan: svojim prisustvom i time što su pozivali i omogućivali svojem svećenstvu da mu prisustvuje. Smatram izrazom pijeteta da se danas sjetimo i trojice naših profesora i dekana koji su se svojim zalaganjem ugradili u povijest tih tjedana: pok. dr. Janka Oberskoga, dr. Ivana Škrebline i dr. Jordana Kuničića. Dužan sam zahvaliti i svojim predšasnicima, dekanima našeg Fakulteta: dr. Tomislavu Šagi-Buniću, dr. Vjekoslavu Bajsiću i dr. Celestinu Tomiću. A svakako moram spomenuti i tajnike ovih skupova, među prvima – iz onih vremena – preč. g. Dragutina Znidarsčića, tadašnjega župnika vugrovečkoga, zatim dr. Josipa Turčinovića i dugogodišnjega tajnika Tjedna (od 1970) dr. Adalberta Rebića. Dakako, posebnu zahvalnost dugujemo i našem stalnom gostoprincipu, od godine 1964, Nadbiskupskom dječaćkom sjemeništu na Šalati, svim dosadašnjim rektorima, napose sadašnjem o. Josipu Antoloviću sa svom njegovom užom i širom zajednicom.

Toliko o ovom našem malom jubileju.

2. Neka mi ovdje bude dopušteno uz g. kardinala i poimence pozdraviti naše ugledne goste i sudionike: nadbiskupa i metropolitu riječkog mons. Josipa Pavlišića, nadbiskupa i metropolitu sarajevskog dr. Marka Jozinovića, nadbiskupa zadarskoga mons. Marijana Oblaka (koji će nam 3. dana Tjedna održati u koncelecijaciji homiliju); zatim, da počnem sa zapada, istarskoga biskupa mons. Antu Bogetića; pa iz sredine zemlje banjalučkoga biskupa mons. Alfreda Pichlera, naročito zaslužnoga za one prve tečajeve i za početke liturgijske obnove u nas; pa opet na krajnjem sjeveroistoku mons. Matišu Zvekanovića; a onda nama najbliže, đakovačkoga biskupa mons. Ćirila Kosa i grkokatoličkog vladiku kir Slavomira Miklovša te pomoćnog biskupa zagrebačkog dr. Đuru Kokšu, kojemu je BKJ povjerila dodire s Papinskim savjetom za kulturu. Pozdravljam provincijale dominikanaca, karmelićana, franjevaca, isusovaca, salezijanaca i svih drugih. Pozdravljam članove Prvostolnog kaptola. Upućujem kolegijalni pozdrav svim profesorima i predstavnicima naših drugih visokih bogoslovnih škola: najprije naše afilirane Teologije u Splitu, zatim prezesu Filozofsko-teološkog instituta D. I. u Zagrebu, pa redom Teologiji u Đakovu, obima Teologijama u Sarajevu, Teologiji u Makarskoj i napokon u Rijeci. Pozdravljam također poglavare i odgojitelje naših bogoslovnih sjemeništa i redovničkih klerikata. Zatim upućujem pozdrav tajniku BKJ Vjekoslavu Milovanu i ravnatelju naše inozemne pastve mons. Vladimiru Stankoviću. Pozdravljam dakako sve izlagače po svim dvoranama. Napose pozdravljam predstavnike katoličkog tiska, napose Glas Koncila, Aksu, Veritas, Kanu i sve druge, i ovom im prilikom ponovno zahvaljujem za česte i mnoge usluge koje iskazuju našem Fakultetu.

Radostan sam što u ovom ekumenskom tjednu mogu ponovno pozdraviti naše drage goste i uzvanike drugih kršćanskih Crkava i zajednica: ponajprije g. arhijerejskoga namjesnika Jovana Nikolića, koji je jedan od najrevnijih naših sudionika, a ovaj put predstavlja mitropolita zagrebačko-ljubljanskoga g. Jovana Pavlovića: Pozdravljam predstavnika Saveza baptista Jugoslavije, poštovanoga dr. Josipa Horaka, te g. Stjepana Orčića, direktora Baptističke teološke škole u Novom Sadu. Posebna mi je čast što mogu pozdraviti kćerku dr. Horaka, vrsnu bibličarku mr. Nelu Williams, i konačno predstavnika Pentekostne crkve i direktora Biblijsko-teološkog instituta iste Crkve u Zagrebu.

Savim posebno želim pozdraviti naše goste iz Slovenije, već i zbog onih zajedničkih prvih tečajeva: pozdravljam dekana Teoloških fakulteta u Ljubljani-Mariboru, vrsnog biblicistu dr. Franceta Rozmana, i izvrsnog semitologa, doktora Hebrejske univerze u Jeruzalemu i Papinskog biblijskog instituta dr. Jožu Krašovca. Prvi su nam tečajevi bili zajednički, sa znatnim sudjelovanjem predavača i svećenika iz Slovenije. Zbog toga, a i radi ostvarivanja tješnjih veza naših dvaju fakulteta, radujemo se što su danas među nama. Ovo im prilikom čestitamo za njihovo izvrsno biblijsko ostvarenje kojim su otvorili svoju ovogodišnju ćirilometodsku proslavu: novi prijevod Novoga zavjeta s obilnim ekumenskim komentarom. Želimo im najbolji uspjeh u daljnjem poslu oko prijevoda Staroga zavjeta.

Kolege, i svi vi dragi uzvanici i gosti, dobro nam došli!

3. Slobodan sam da odmah ovdje pročitam i pozdravni brzojav koji s ovoga našega jubilarnog skupa upućujemo vrhovnom pastiru Crkve Božje Svetom Ocu papi Ivanu Pavlu II:

Beatissime Pater!

Octingenti sacerdotes una cum episcopis Zagrebiae coadunati – Millesimum centesimum annum a piissimo obitu Sancti Methodii una cum fratre Sancto Cyrillo Slavorum Apostoli atque Doctoris – in XXV. Hebdomada theologico-pastorali a Facultate theologica Zagrebiensi apparata – thema „Christiana religio et cultura” a Sanctitate Vestra tantopere commendatum considerantes – filialis animi obsequia Vobis Petri Successori exprimunt – atque felicem Vestrum in fines nostros Apostolicum adventum ominantes – Apostolicam benedictionem implorant.

Franciscus Card. Kuharić

Dosadašnjega apostolskog pronuncija preuzvišenoga g. dr. Michele Cecchinija pozdravit ćemo sutra u svojoj sredini jer dolazi ovamo na oproštaj prije svoje nove službe u Beču.

4. Dodajem odmah nekoliko programskih upozorenja.

Danas je ovdje u auli u 12 sati uobičajena euharistijska koncelebracija, koju predvodi naš pokrovitelj nadbiskup-kardinal Franjo Kuharić. Također i prekosutra, i opet u 12 sati, a predvodi je zadarski nadbiskup mons. Marijan Oblak. Drugog dana Tjedna, kada slavimo 1100. obljetnicu smrti sv. Metoda, bit će svečana koncelebracija u katedrali u 17.30. Koncelebraciju će, po svoj prilici, predvoditi g. apostolski pronuncij, a propovijedat će naš nadbiskup-kardinal Kuharić, uz koncelebraciju svih prisutnih biskupa i svećenika. Već vas sada molim i pozivam da se u što većem broju pridružite toj koncelebraciji, da pridonesete intenzivnijem vjerničkom osjećaju euharistijskoga zajedništva. Neka nas potaknu na koncelebraciju riječi sv. Ignacija iz Časoslova prošle, 2. nedjelje kroz godinu: „Ako molitva pojedinca ima toliku snagu, koliko li će veću snagu imati združena molitva biskupa i cijele crkvene zajednice”, cijelog našeg prezbiterija?

Naš je Fakultet izdao zbornik *V. međufakultetskog ekumenskog simpozija u Zagrebu 1982. s temom Isus Krist jedini Spasitelj svijeta. Sama tema i kvalitetni predavači preporučuju vam taj zbornik koji ovdje možete nabaviti uz znatan popust, za 650 dinara.*

5. Treba da na kraju kažem još riječ o velikom ovogodišnjem jubileju. Ovogodišnjim Tjednom, napose svečanom liturgijom u katedrali, otpočinjemo domovinska slavlja u povodu 1100. obljetnice blažene smrti sv. Metoda, s bratom Ćirilom, apostola i Slavena. Svakako je jedan od sretnih znakova našega vremena obnova njihova kulta: apostolskim pismom Leona XIII. Grande munus (1880) te pismom pape Ivana Pavla II. Egregiae virtutis od 31. prosinca 1980. Njihov spomen i ovogodišnja naša domovinska slavlja pružaju nam nove pobude da razmislimo – svi mi, a svakako i naš Fakultet – o poslanju što ga je Božja providnost namijenila Crkvi Božjoj na našim prostorima, osobito Crkvi Božjoj u Hrvata. Na to nas je tako jasnim učiteljskim riječima upozorio i sam Sveti Otac u bistričkoj poruci nezaboravnoga 9. rujna prošle godine.

Ta je ćirilometodska tisućstoljetna proslava odredila i temu ovog našega ovogodišnjega jubilarnoga Tjedna: Kršćanstvo i kultura. Smatrali smo da je to kairos da progovorimo i o toj tako važnoj koncilskoj i pokoncilskoj temi o kojoj se – kako je lani rekao jedan naš biskup – premalo govori i razmišlja. A kada smo se opredijelili za tu temu, još su nam se uvijek otvarala dva puta: jedan retrospektivni, drugi perspektivni. Pogled unatrag omogućio bi pregled svega što je Crkva u nas učinila na području kulture. To bi svakako bila zahvalna tema. No pošli smo radije perspektivno, s pogledom unaprijed: da o kulturi razmislimo kao o zadatku suvremene Crkve uopće i u nas. Na taj nas je odabir obvezivao i sam II. vatikanski koncil sa svojom pastoralnom konstitucijom Gaudium et spes i oba pokoncilaska pape, Pavao VI. i Ivan Pavao II. Oba pape naglašavaju, i to ponovno i ponovno, da svi djelatnici evangelizacije treba da sebi živo posvijeste da nema evangelizacije bez tzv. inkulturacije. Suvremena evangelizacija treba da se nadovezuje na suvremenu kulturu, uzetu u cjelini, a napose na kulturu određene sredine. I to na kulturu koja je i baštinjena, ali je i u trajnom dostvaranju. Crkva je pozvana i da evangelizira samu kulturu. Treba da je obazrivo ali ustrajno pročišćava i bogati Evanđeljem. No u isto vrijeme, da bi Crkva uspješno evangelizirala, treba da se sama što obilnije umije poslužiti svim tekovinama suvremene kulture. Samo tako će moći i brže i bolje i uspješnije prenijeti Evanđelje novim naraštajima. Crkva također treba da posluži i transkulturaciji, to jest uzajamnom obogaćivanju svih kultura, ali i stvaranju – koliko je moguće – opće kulture na novoj, višoj međuljudskoj i međunarodnoj razini.

Ta je tematika obilno nazočna u bogatu pastirskom zborniku govora i nagovora sadašnjega našega pape Ivana Pavla II. Može se reći da ona spada u njegove primarne i omiljene teme, kao što će biti razvidno u predavanju dr. Puljića, četvrtoga dana Tjedna. Papa je stoga 12. svibnja 1982. osnovao Papinski savjet za kulturu. U prvom svom nagovoru ističe članovima toga Savjeta: „Navjestitelj Evanđelja treba da se udomači u sociokulturnim sredinama u kojima treba da navijesti Božju riječ. A samo je Evanđelje kvasac kulture jer dotiče čovjeka u njegovim načinima mišlje-

nja, postupanja, djelovanja, odmaranja – u svoj njegovoj kulturnoj specifičnosti” (18. I. 1983). A u svojem govoru u Seulu Papa kaže: „Trebalo je također da poradi-
mo da se pojedine kulture uzajamno obogaćuju. U tom je naša uloga graditelja
mostova (...) I to stoga što smo uvjereni da Evanđelje treba da prožme sve kulture
i da ih uzdigne i pročisti” (5. V. 1984).

Evo, taj „sentire cum Ecclesia” odredio je program ovoga našega Tjedna. I
volio bih da nam taj „status quaestionis”, to naglašeno suvremeno pastoralno mo-
trište bude ovih dana trajno nazočno. Svi djelatnici Crkve – hoćemo li da sudjeluj-
emo u punini u poslanju Crkve – treba da se mnogostruko zamislimo u suodnos
Crkve i kulture našega vremena, našega trenutka povijesti spasenja.

6. No da završim! Ali ipak, zar bih smio završiti, a da ne zahvalim na sasvim
osobit način svima vama, draga braćo svećenici i redovnici, sudionici ovoga Tjed-
na. Ni ove se godine, kao ono nekoć Tri kralja, niste začali početi „na daleki put
– kad svud zima vlada i vjetar je ljut!” Vama sam napose dužan reći: „Hvala!”
I za vaš dolazak. Ali i za svu vašu ljubav i privrženost našem Fakultetu koju s
vjernicima kojima služite tako velikodušno iz godine u godinu posvjedočujete svo-
jim rujanskim darom. Napose čestitam onima koji zajedno s Tjednom danas slave
svoju 25. godišnjicu. Ima ih među nama koji su mu stalni sudionici, od onoga prvoga
„tečaja” godine 1961. pa do danas. Ali čestitam i onima koji mogu dokazati
svoje deseto, petnaesto ili dvadeseto sudjelovanje! Hvala vam na bratskoj solidar-
nosti i ustrajnoj ljubavi, makar spojenoj katkada i sa strpljivošću.

Želio bih na kraju samo još jednom upozoriti na pročelnu Papinu riječ na
programu ovog Tjedna. Uzeta je iz svećane Papine besjede u Coimbri, u gradu
evanđeoskog naučitelja sv. Antuna: „Kultura nije samo subjekt otkupljenja i
uzdignuća. Ona može poslužiti i kao posrednica i kao suradnica. Doista, Bog se u
svojoj objavi poslužio jednom kulturom. Tako i Sin Božji: njegovo ljudsko utjelov-
ljenje bilo je također utjelovljenje u određenu ljudsku kulturu.” Taj zakon utjelov-
ljenja ostaje zakonom svake istinske evangelizacije.

Još jednom, dakle, sve vas pozdravljam. Zazivam Božji blagoslov i proglašujem
ovaj jubilarni XXV. teološko-pastoralni tjedan otvorenim.

Bonaventura Duda,
dekan Fakulteta